

OBWIESZCZENIE

Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie wydania postanowienia wyjaśniającego granice wpisu do rejestru zabytków historycznego układu urbanistycznego miejscowości Sokołowsko

Na podstawie z art. 94 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. 2017, poz. 2187 ze zm.) oraz art. 49 i art. 113 § 2, ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. 2017, poz. 1257 t.j.)

z a w i a d a m i a m

o wydaniu w dniu 31.01.2018 r. postanowienia nr 60/2018 w sprawie wyjaśnienia granic wpisu do rejestru zabytków historycznego układu urbanistycznego miejscowości Sokołowsko (decyzja nr A/4702/679/WI z dnia 27.01.1978 r.)

Jednocześnie obwieszcza się treść postanowienia.

Zażalenie na niniejsze postanowienie strony mogą wnosić w terminie 7 dni od jego obwieszczenia.

Dolnośląski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
we Wrocławiu
mgr Barbara Nowak-Obelinda

DOLNOŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
we WROCŁAWIU

50-243 Wrocław, ul. Władysława Łokietka 11
☎ 71 343 65 01, 71 344 38 92

dwkz@dwkz.pl
<http://wosoz.ibip.wroc.pl/public/>

WRiD.5130.32.2017.KM
za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

Wrocław, dnia 31.01.2018r.

Postanowienie nr 60/2018

Na podstawie art. 113 § 2 ustawy z dnia 14.06.1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2017, poz. 1257 t.j.), na wniosek Gminy Mieroszów wniesiony pismem z dnia 23.11.2016 r. (data wpływu 28.11.2016 r.)

postanawiam

wyjaśnić wątpliwości co do treści decyzji dotyczącej wpisu do rejestru zabytków miejscowości Sokołowsko, wydanej przez Konserwatora Zabytków w Wałbrzychu w dniu 27.01.1978 r. KL.V-5346/42/78 nr rej. A/4702/679/Wł.

Zdanie "(...) wpisuje się do rejestru zabytków województwa (miasta) wałbrzyskiego pod nr rej. A/4702/679/Wł następujący obiekt: miejscowość Sokołowsko – jako historyczne założenie urbanistyczne" odnosi się do historycznego układu urbanistycznego w następujących granicach:

od północy (ku wschodowi) granicę stanowi: północna granica dz. nr 73/9, 73/2, 73/7, 73/8, 103, 74/1, 74/10, 74/7, 74/8, 74/11; przecina dz. nr 107 (droga, ul. Główna), biegnie zachodnią granicą dz. nr 72/5, 72/13, 105, pn. granicą dz. nr 71/4, 71/46, zach., pd. i wsch. granicą dz. nr 71/3 do granicy z dz. nr 71/35; pn. granicą dz. nr 71/35, przecina dz. nr 101 (droga), dalej biegnie pn. granicą dz. nr 34/8, zach. granicą dz. nr 33/3, 33/4, 33/5, 33/1, zach., i pn. granicą dz. nr 33/15 (droga, ul. Pocztowa), pn. i wsch. granica dz. nr 33/6, pn. granica dz. nr 33/16, 33/7, 33/9, pn i wsch. granica dz. 48/1 (droga, ul. Pocztowa), do granicy z dz. nr 26/3, dalej pn. granicą dz. 26/3, wsch. granicą dz. nr 188, przecina dz. nr 26/9 (droga), dalej pn. granicą dz. nr 178/34, zach. i pn. granicą dz. nr 24, pn. granicą dz. nr 178/5, przecina dz. nr 191 (droga, ul. Unisławska na wysokości dz. nr 178/5), biegnie pd. granicą dz. nr 15/1, 41, zach. granicą dz. nr 36 (droga), przecina dz. nr 36 (na wysokości dz. nr 13/11), dalej przebiega północną granicą dz. nr 13/11, 13/12, pn. granicą dz. nr 64 (droga) do granicy z dz. nr 11/1;

od wschodu granica: przecina dz. nr 64 przy granicy z dz. nr 11/1, biegnie wzdłuż wsch. granicy dz. nr 11/1, 186/3, pd. granicą dz. nr 186/3, wsch., pd. i zach. granicą dz. nr 100/8, pn. odcinkiem dz. nr 100/16, wsch. granicą dz. nr 100/12, 100/11, wzdłuż pd. granic dz. nr 100/11, 100/12, 100/17, 100/19, 100/2, 100/23;

od południa (ku zachodowi) granica przebiega: wzdłuż wsch. granicy dz. 112 (droga, ul. Szkolna) przecina ją na granicy z dz. nr 170/1, dalej pd. i zach. granicą dz. nr 170/2, zach. granicą dz. nr 117 (droga, ul. Słoneczna) do zbiegu z dz. nr 76/9 (droga, ul. Różana);

od zachodu granicę stanowi: pn. i wsch. granica dz. nr 76/5, wsch. granica dz. nr 120 (droga), pd. granica dz. nr 76/12; przebiega wzdłuż odcinka zach. granicy dz. nr 121 (droga ul. Różana), pd.-zach. granicą dz. nr 75/6, pd. i zach. granicą dz. nr 122 (koryto Sokołowca), dalej pd. granicą dz. nr 73/9, 73/15, pd. i zach. granicą dz. nr 73/14, zach. granicami dz. nr 73/16, 73/9.

Obszar wpisany do rejestru zabytków określono na załączniku nr 1 stanowiącym integralną część niniejszego postanowienia – mapie geodezyjnej, na której czerwoną, ciągłą linią zaznaczono granicę wpisu.

Uzasadnienie

Gmina Mieroszów wystąpiła z wnioskiem o wyjaśnienie treści decyzji z dnia 27.01.1978 r. nr rej. A/4702/679/Wł wydanej przez Konserwatora Zabytków w Wałbrzychu (l.dz. KL.V-5346/42/78), dotyczącej wpisu do rejestru zabytków miejscowości Sokołowko. W złożonym wniosku Gmina Mieroszów powoływała się na wcześniej prowadzoną korespondencję (znak WRiD.5135.217.2016.KM) odnośnie graficznego przedstawienia granic wpisu do rejestru zabytków.

Zgodnie z art.113 § 2 k.p.a. organ, który wydał decyzję wyjaśnia w drodze postanowienia na żądanie organu egzekucyjnego lub strony wątpliwości co do treści decyzji. Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek (art.28 k.p.a.). Biorąc powyższe pod uwagę, Gmina Mieroszów jako organ administracji samorządowej ma przymiot strony w niniejszym postępowaniu administracyjnym.

W zbiorach dokumentów Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków znajduje się decyzja o wpisie do rejestru zabytków miejscowości Sokołowko, w której nie sprecyzowano szczegółowego określenia granic ochrony. Do decyzji nie opracowano również załącznika graficznego, ilustrującego granice wpisu do rejestru zabytków. W tej sytuacji należało uwzględnić wniosek Gminy Mieroszów i wyjaśnić treść powyższej decyzji.

W toku postępowania ustalono następujący stan faktyczny.

W uzasadnieniu ww. decyzji zapisano: „Uzdrowisko założone w 1854 r. przez dr H.Bremera. Oś komunikacyjna miejscowości prowadzi przez ulicę główną wzdłuż doliny Sokołowca. Jednym z pierwszych budynków jest sanatorium Grunwald wzniesione w 1853 r. i park z tego okresu położony w centrum Sokołowca. Z dr Bremerem pracował dr Alfred Sokołowski, założyciel Polskiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego, od jego nazwiska nadano nazwę miejscowości”.

Miejscowość Sokołowko pierwotnie była wsią o układzie łańcuchowym, rozciągniętą wzdłuż potoku Sokołowca. Powstała w XIII w. na ziemiach nadanych cystersom. W kolejnych stuleciach, ze względu na położenie graniczne między Śląskiem a Czechami, wielokrotnie zmieniała się przynależność tego terenu. Intensywny rozwój miejscowości nastąpił w drugiej połowie XIX w. zainicjowany założeniem przez dr. Brehmera zakładu leczniczego dla chorób płucnych, które opierało się na leczeniu klimatycznym. Zespół sanatoryjny dr. Brehmera został założony wg projektu architekta Erwina Dopplera. Główny budynek sanatoryjny z domem Brehmera, ogrodem zimowym i wieżą umiejscowiono w północnej części założenia. Na południe rozciągał się rozległy park o nieregularnym obrysie. Na jego terenie rozmieszczono budynki mieszkalne (*Weisses Haus, Neues Haus i Villa Rosa*) oraz liczne pawilony przy alejach spacerowych i promenady połączone z okolicznymi lasami. Drugi zakład sanatoryjny o podobnym profilu prowadzony przez dr. Römplera powstał na wschód od sanatorium dr. Brehmera. Sanatorium otoczono rozległymi terenami zielonymi – parkami z alejami spacerowymi i pergolami, na jego terenie wybudowano także kościół ewangelicki i małą cerkiew. Oba założenia wzniesiono w stylu historyzmu z elementami neogotyku

(sanatorium Brehmera) i neoklasycyzmu z elementami stylu szwajcarskiego (sanatorium Römplera).

Trzecie największe sanatorium zwane *Marienhau*s powstało pod koniec XIX w. w zachodniej części miejscowości i przeznaczone było dla chorych na gruźlicę. Na terenie rozwijającego się uzdrowiska powstawało ponadto wiele mniejszych zakładów leczniczych i pensjonatów, które wpłynęły na układ miejscowości, zmieniając zasadniczo jej charakter. Początkowo wiejska zabudowa, parterowa oraz dwukondygnacyjna, wznoszona w technice mieszanej (domy i zabudowania gospodarcze drewniano-murowane), zostały zastąpione gęstą zabudową w stylu historyzmu z elementami architektury rodzimej.

Jak wykazano w decyzji, do rejestru wpisano historyczne założenie urbanistyczne, a więc układ kształtowany w związku z rozwojem lecznictwa sanatoryjnego, którego rozwój przypada na II połowę XIX w. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2017, poz. 2187 ze zm.) historyczny układ urbanistyczny/ruralistyczny to: „przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic sieci i dróg”. Założenie pierwszego sanatorium wpłynęło na intensywny rozwój miejscowości jako kurortu uzdrowiskowego, który rozwinął się z górskiej wiejskiej osady. Innowacyjna metoda leczenia dr. Brehmera w krótkim czasie przyciągnęła do Sokołowska rzeszę kuracjuszy, których jeden zakład nie był w stanie obsłużyć. Powstające kolejne zakłady lecznicze wpłynęły na rozbudowę układu miejscowości w kierunku południowym (zakłady powiązane z założeniami parkowymi) i zachodnim oraz wykształcenie funkcjonalnego centrum uzdrowiskowego z szerokim deptakiem wzdłuż przepływającego koryta potoku oraz rozbudowaną infrastrukturę podporządkowaną celowi, jakim było leczenie chorych.

Tak więc jak wskazano, w dacie wpisu do rejestru zabytków miejscowości Sokołowsko, zabytkowa część obejmowała powstałe sanatoria wraz z założeniami komponowanej zieleni (parki, promenady, aleje) oraz pierwotnym układem ulicowym wsi, wokół którego narosła nowopowstająca zabudowa uzdrowiskowa. Zabytkiem jest zatem miejscowość Sokołowsko – jako historyczne założenie urbanistyczne, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych lub funkcjonalnych, w tym ulic i sieci dróg – w granicach określonych w sentencji niniejszego postanowienia.

Na postanowienie niniejsze przysługuje stronom – na podstawie art. 113 § 2 i § 3 k.p.a. zażalenie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 7 dni od jej obwieszczenia, za moim pośrednictwem, Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, ul. Władysława Łokietka 11, 50-243 Wrocław.

Załączniki:

1. Mapa z zaznaczoną granicą wpisu do rejestru zabytków (czerwona, ciągła linia).

Dolnośląski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
we Wrocławiu
mgr Barbara Nowak-Obelinda

Otrzymuje:

1. Właściciele i użytkownicy wieczyści nieruchomości, w drodze obwieszczenia lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób
2. Gmina Mieroszów, pl. Niepodległości 1, 58-350 Mieroszów

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
2. Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu, Wydział Geodezji i Kartografii, PODGiK, al. Wyzwolenia 20, 58-300 Wałbrzych
3. Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu, Wydział Administracji Architektoniczno-Budowlanej i Gospodarki Nieruchomościami, al. Wyzwolenia 22, 58-300 Wałbrzych
4. WUOZ Wrocław, Delegatura w Wałbrzychu
5. a/a WRiD KM

Załącznik nr 1
Stanowi integralną część postanowienia nr 60/2018 z dnia 31.01.2018 r.
W skład załącznika wchodzi mapa z zaznaczoną czerwoną, ciągłą linią granicą wpisu
do rejestru zabudków.